Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 24. februarja 2022*

„Predhodno odločanje – Svoboda opravljanja storitev – Življenjsko zavarovanje – Pogodbe o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezane na enote investicijskih skladov, imenovane , unit-linked‘ – Direktiva 2002/83/ES – Člen 36 – Direktiva 2002/92/ES – Člen 12(3) – Obveznost sporočanja informacij pred sklenitvijo pogodbe – Informacije o sredstvih zavarovalnih pogodb ‚unit-linked‘ – Področje uporabe – Obseg – Direktiva 2005/29/ES – Člen 7 – Nepoštene poslovne prakse – Zavajajoča opustitev“

V združenih zadevah C-143/20 in C-213/20,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ju je vložilo Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (okrožno sodišče v Varšavi – Wola, Poljska), z odločbama z dne 24. marca 2020 in z dne 2. oktobra 2019, ki sta na Sodišče prispeli 24. marca 2020 in 12. maja 2020, v postopkih

A

proti

O (C-143/20),

in

G. W.,

E. S.

proti

A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A. (C-213/20),

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Prechal, predsednica drugega senata v funkciji predsednice tretjega senata, J. Passer, F. Biltgen, sodnika, L. S. Rossi, sodnica, (poročevalka) in N. Wahl, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

* Jezik postopka: poljščina.

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za G. W. in E. S. A. Lengiewicz, radca prawny,

– za A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A. A. M. Pukszto, radca prawny, in S. Sołtysik, adwokat,

– za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

– za grško vlado S. Chala, S. Charitaki in S. Papaioannou, agenti,

– za italijansko vlado G. Palmieri, agent, skupaj z F. Meloncellijem in A. Collabolletta, avvocati dello Stato,

– za Evropsko komisijo S. L. Kalėda, N. Ruiz García, T. Scharf, H. Tserepa-Lacombe in B. Sasinowska, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 2. septembra 2021

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago člena 36(1) Direktive 2002/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. novembra 2002 o življenjskem zavarovanju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 6, str. 3) v povezavi s točkama a.11 in a.12 Priloge III(A) k tej direktivi, člena 7 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL 2005, L 149, str. 22) in člena 185(3) in (4) Direktive 2009/138/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (UL 2009, L 335, str. 1), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2013/58/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 (UL 2013, L 341, str. 1) (v nadaljevanju: Direktiva 2009/138).

2 Ta predloga sta bila vložena v okviru dveh sporov, in sicer prvi med A in O (C-143/20) in drugi med G. W. in E. S. ter A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A. (C-213/20) glede vračila zavarovalnih premij, plačanih na podlagi pogodb o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezanih na enote investicijskih skladov.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2002/83

3 V uvodnih izjavah 2, 5, 35, 39, 44, 50 in 52 Direktive 2002/83, ki je bila razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2009/138, je bilo navedeno:

„(2) Da bi olajšali začetek opravljanja in opravljanje dejavnosti življenjskega zavarovanja, je bistveno odpraviti nekatere razlike, ki obstajajo med nacionalnimi zakonodajami o nadzoru. Da bi ta cilj dosegli ter hkrati zavarovalcem in upravičencem v vseh državah članicah zagotovili ustrezno zaščito, je treba predpise o finančnih garancijah, ki jih zahtevajo zavarovalnice, ki se ukvarjajo z življenjskim zavarovanjem, uskladiti.

[…]

(5) Zato direktiva predstavlja pomemben korak pri združevanju nacionalnih trgov v skupni trg, tej fazi pa je treba dodati druge instrumente Skupnosti z namenom, da bi vsem zavarovalcem omogočili, da se zavarujejo pri katerem koli zavarovatelju s sedežem v Skupnosti, ki v Skupnosti opravlja dejavnosti iz naslova pravice do ustanavljanja ali svobode opravljanja storitev, in jim pri tem zagotovili ustrezno zaščito.

[…]

(35) Za zaščito zavarovancev je potrebno, da vsaka zavarovalnica zagotovi zadostne zavarovalno-tehnične rezervacije. […]

[…]

(39) Potrebno je, da imajo zavarovalnice poleg zavarovalno-tehničnih rezervacij, vključno z zadostnimi matematičnimi rezervacijami za izpolnitev njihovih obveznosti iz zavarovalnih pogodb, dodatno rezervo, znano kot minimalni kapital […]. Ta zahteva je pomembna sestavina nadzora varnega in skrbnega poslovanja za zaščito zavarovancev in zavarovalcev. […]

[…]

(44) Veljavni predpisi držav članic o pogodbenem pravu, ki se uporabljajo za dejavnosti iz te direktive, se med seboj razlikujejo. Uskladitev zavarovalnega pogodbenega prava ni predpogoj za dosego notranjega trga na področju zavarovanj. Zato lahko priložnost, dana državam članicam, da za zavarovalne pogodbe, ki pokrivajo obveznosti znotraj njihovega ozemlja, predpišejo uporabo svoje zakonodaje, zagotovi ustrezne zaščitne ukrepe za zavarovalce. […]

[…]

(50) Predvideti je treba ukrepe v primerih, če finančno stanje zavarovalnice postane tako, da težko izpolnjuje obveznosti, za katere je sklenila zavarovalne pogodbe. V posebnih situacijah, ko so ogrožene pravice zavarovalcev, je potrebno, da imajo pristojni organi pooblastila, da lahko dovolj zgodaj intervenirajo […].

[…]

(52) Na notranjem trgu zavarovalniških poslov bodo potrošniki imeli večjo in pestrejšo izbiro pogodb. Če naj bi potrošniki to raznolikost in večjo konkurenco v celoti izkoristili, jim je treba dati vse podatke, ki so potrebni za to, da jim bodo omogočili, da izberejo pogodbo, ki najbolje ustreza njihovim potrebam. Ta zahteva sporočanja informacij je tem bolj pomembna, ker je lahko trajanje obveznosti zelo dolgo. Zato morajo biti minimalni predpisi usklajeni, da bi potrošniki dobili jasne in natančne podatke o bistvenih značilnostih produktov, ki jim jih zavarovalnica ponuja, ter podrobne podatke o organih, na katere naslovijo kakršne koli pritožbe zavarovalcev, zavarovancev ali pogodbenih upravičencev.“

4 Člen 14 Direktive 2002/83, naslovljen „Prenos portfelja“, je v odstavku 5 določal:

„Prenos, dovoljen v skladu s tem členom, […] samodejno velja za zavarovalce, zavarovance in vse druge osebe, ki imajo pravice ali dolžnosti, ki izhajajo iz prenesenih pogodb.

[…]“

5 Člen 35 te direktive, naslovljen „Čas za odstop“, je v odstavku 1 določal:

„Vsaka država članica predpiše, da lahko zavarovalec, ki sklene individualno pogodbo o življenjskem zavarovanju, v času od 14 do 30 dni od dneva, ko je bil obveščen o sklenitvi pogodbe, odstopi od pogodbe.

Če zavarovalec pošlje obvestilo o odstopu, je v prihodnje prost obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe.

Drugi pravni učinki in pogoji odstopa se določijo s pravom, ki se uporabi za pogodbo, kakor je opredeljeno v členu [32], predvsem glede podrobnosti obveščanja zavarovalca o sklenitvi pogodbe.“

6 Člen 36 navedene direktive, naslovljen „Informacije za zavarovalce“, je določal:

„1. Pred sklenitvijo pogodbe o zavarovanju je treba zavarovalcu sporočiti najmanj informacije, naštete v Prilogi III(A).

[…]

3. Država članica obveznosti lahko od zavarovalnic zahteva, da poleg informacij, naštetih v Prilogi III, pošljejo še druge informacije, če je to potrebno, da zavarovalec pravilno razume bistvene elemente obveznosti.

4. Podrobna pravila za izvajanje tega člena in Priloge III določi država članica obveznosti.“

7 Člen 53 te direktive, naslovljen „Prenos portfelja zavarovalnih pogodb“, je v odstavku 6 določal:

„Prenos, dovoljen v skladu s tem členom, […] [je] […] avtomatsko veljav[en] nasproti zavarovalcem, življenjskim zavarovancem in vsem drugim osebam, ki imajo pravice ali obveznosti iz prenesenih pogodb.

[…]“

8 V Prilogi III k Direktivi 2002/83, naslovljeni „Informacije za zavarovalce“, je bilo navedeno:

„Naslednje informacije, ki se morajo zavarovalcu posredovati pred sklenitvijo pogodbe (A) ali v času veljavnosti pogodbe (B), se morajo posredovati jasno in natančno, pisno in v uradnem jeziku države članice obveznosti.

[…]

A. *Pred sklenitvijo pogodbe*

Informacije o zavarovalnici	Informacije o obveznosti
[…]	[…] a.11 Za police življenjskega zavarovanja, vezane na enote investicijskega sklada, določitev naložb, s katerimi so koristi povezane. a.12 Navedba narave sredstev, na katerih temeljijo police življenjskega zavarovanja, vezane na enote investicijskega sklada […]“

Direktiva 2002/92/ES

9 V uvodnih izjavah 9 in 11 Direktive 2002/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 330), ki je bila z učinkom od 23. februarja 2018 razveljavljena in nadomeščena z Direktivo (EU) 2016/97 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. januarja 2016 o distribuciji zavarovalnih produktov (UL 2016, L 26, str. 19), je bilo navedeno:

„(9) Različne kategorije oseb ali institucij, kot so zastopniki in posredniki in , bančno-pozavarovalni‘ operaterji, lahko prodajajo zavarovalniške produkte. Zaradi enake obravnave operaterjev in varstva strank mora ta direktiva zajeti vse te osebe ali institucije.

[…]

(11) Ta direktiva naj bi se uporabljala za osebe, katerih dejavnost je opravljanje storitev zavarovalnega posredovanja tretjim osebam proti nagradi, ki je lahko denarna ali ima drugo obliko dogovorjene gospodarske koristi, ki je odvisna od učinkovitosti.“

10 Člen 1 te direktive je določal:

„1. Ta direktiva določa pravila za začetek opravljanja in opravljanje dejavnosti zavarovalnega in pozavarovalnega posredovanja, ki jo izvajajo fizične in pravne osebe, registrirane v državi članici, ali ki se želijo tam registrirati.

2. Ta direktiva se ne uporablja za tiste osebe, ki opravljajo storitve posredovanja in izpolnjujejo naslednje pogoje:

[…]

(b) pri zavarovalni pogodbi ne gre za življenjsko zavarovanje;

[…]“

11 Člen 2 navedene direktive, naslovljen „Opredelitve“, je določal:

„V tej direktivi:

[…]

3. ‚zavarovalno posredovanje‘ je dejavnost uvajanja, predlaganja ali izvajanja drugih pripravljalnih opravil pred sklenitvijo zavarovalnih pogodb, ali dejavnosti sklepanja teh pogodb, ali pomoč pri vodenju in izvajanju teh pogodb, zlasti v primeru zahtevkov.

[…]

5. ‚zavarovalni posrednik‘ je vsaka fizična ali pravna oseba, ki proti plačilu sprejme ali izvaja zavarovalno posredovanje;

[…]“

12 Člen 12 iste direktive, naslovljen „Podatki, ki jih posredujejo zavarovalni posredniki“, je v odstavku 3 določal:

„Pred sklenitvijo kakršne koli posebne pogodbe mora zavarovalni posrednik opredeliti, zlasti na podlagi informacij, ki jih posreduje stranka, kakšne so zahteve in potrebe te stranke, kakor tudi razloge za kakršenkoli nasvet, ki ga o določenem zavarovalnem produktu posreduje stranki. Te podrobnosti se oblikujejo glede na kompleksnost predlagane zavarovalne pogodbe.“

13 Člen 13 Direktive 2002/92, naslovljen „Pogoji obveščanja“, je v odstavku 1 določal:

„Vse podatke, ki jih je treba posredovati strankam v skladu s členom 12, se sporočijo:

[…]

(b) čisto in natančno, na način, ki ga stranka razume;

[…]“

Direktiva 2004/39/ES

14 V uvodni izjavi 10 Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov in o spremembah direktiv Sveta 85/611/EGS, 93/6/EGS in Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/22/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 263) je bilo navedeno:

„Zavarovalnice, katerih dejavnosti ustrezno spremljajo pristojni organi za nadzor skrbnega in varnega poslovanja in za katere [velja] [Direktiva 2002/83], je treba izključiti.“

15 Člen 2 te direktive, naslovljen „Izjeme“, je v odstavku 1 določal:

„Ta direktiva se ne uporablja za:

(a) zavarovalnice, kakor so opredeljene v […] členu 1 Direktive [2002/83];

[…]

(c) osebe, ki zagotovijo investicijsko storitev, če je ta storitev zagotovljena naključno v okviru poklicne dejavnosti in je ta dejavnost urejena z zakonskimi ali podzakonskimi določbami ali etičnim kodeksom, ki veljajo za ta poklic in ne izključujejo zagotavljanja te storitve;

[…]“

16 Člen 19 Direktive 2004/39, naslovljen „Obveznosti v zvezi z vodenjem poslov pri zagotavljanju investicijskih storitev za stranke“, je v odstavku 3 določal:

„Strankam ali potencialnim strankam se v razumljivi obliki zagotovijo ustrezne informacije o:

– investicijskem podjetju in njegovih storitvah,

– finančnih instrumentih in predlaganih investicijskih strategijah; kar bi moralo zajemati ustrezna navodila in opozorila glede tveganj v zvezi z investicijami v te instrumente ali v zvezi s posamezno investicijsko strategijo,

– izvedbenih mestih in

– stroških in dajatvah s tem v zvezi,

tako da so v razumni meri sposobni razumeti naravo in tveganja investicijske storitve in specifične vrste ponujenega finančnega instrumenta ter tako na obveščeni podlagi sprejemati investicijske odločitve. Te informacije se lahko posredujejo v standardizirani obliki.“

Direktiva 2005/29

17 V uvodni izjavi 10 Direktive 2005/29 je tako navedeno:

„[…] Zato se ta direktiva uporablja samo, kolikor ne obstajajo posebne določbe Skupnosti, ki urejajo posebne vidike nepoštenih poslovnih praks, na primer zahteve po informacijah in pravila o načinu predstavitve informacij potrošniku. Zagotavlja varstvo potrošnikov, v kolikor ni na voljo posebne sektorske zakonodaje na ravni Skupnosti, in prepoveduje trgovcem, da ustvarijo lažen vtis o naravi izdelkov. To je zlasti pomembno za zapletene izdelke, ki predstavljajo visoko raven tveganja za potrošnike, na primer nekatere finančne storitve. […]“

18 Člen 2 te direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tej direktivi:

[…]

(b) ‚trgovec‘ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki v s to direktivo zajetih poslovnih praksah deluje za namene v zvezi s svojo trgovsko, poslovno, obrtno dejavnostjo ali svobodno poklicno dejavnostjo, in kogar koli, ki deluje v imenu ali na račun trgovca;

(c) ‚izdelek‘ pomeni vsako blago ali storitev, vključno z nepremičninami, pravicami in obveznostmi;

(d) ‚poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov‘ (v nadaljevanju: tudi ‚poslovne prakse‘) pomenijo vsako dejanje, opustitev, ravnanje, razlaga ali tržne komunikacije, vključno z oglaševanjem in trženjem, s strani trgovca, neposredno povezano s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka potrošnikom;

[…]“

19 Člen 3 navedene direktive, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za nepoštene poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor je določeno v členu 5, pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom.

[…]

4. V primeru nasprotja med določbami te direktive in drugimi pravili Skupnosti, ki urejajo posebne vidike nepoštenih poslovnih praks, prevladajo slednja in se uporabljajo za te posebne vidike.“

20 Člen 5 navedene direktive, naslovljen „Prepoved nepoštenih poslovnih praks“, določa:

„1. Nepoštene poslovne prakse so prepovedane.

[…]

4. Zlasti so nepoštene tiste poslovne prakse, ki so:

(a) zavajajoče, kakor je določeno v členih 6 in 7,

ali

(b) agresivne, kakor je določeno v členih 8 in 9.

[…]“

21 Člen 7 Direktive 2005/29, naslovljen „Zavajajoče opustitve“, določa:

„1. Poslovna praksa se šteje za zavajajočo, če v konkretnem primeru ob upoštevanju vseh značilnosti in okoliščin ter omejitev sredstva komunikacije izpusti bistvene informacije, ki jih glede na kontekst povprečni potrošnik potrebuje za sprejetje odločitve ob poznavanju vseh pomembnih dejstev, in s tem povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel.

2. Za zavajajočo opustitev se šteje tudi, če trgovec ob upoštevanju okoliščin, opisanih v odstavku 1, prikriva ali na nejasen, nerazumljiv, dvoumen način ali ob nepravem času navede bistvene informacije iz navedenega odstavka ali ne opredeli komercialnega namena poslovne prakse, če ta ni razviden iz konteksta in če v enem ali drugem primeru to povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel.

[…]

5. Zahteve po informacijah, določene s pravom Skupnosti glede tržnih komunikacij, vključno z oglaševanjem ali trženjem, katerih neizčrpni seznam je podan v Prilogi II, se štejejo za bistvene.“

22 V skladu s Prilogo II k tej direktivi so med informacijami, ki se štejejo za bistvene v smislu člena 7 te direktive, informacije iz člena 36 Direktive 2002/83 ter členov 12 in 13 Direktive 2002/92.

Direktiva 2009/138

23 Člen 309 Direktive 2009/138, naslovljen „Prenos“, v odstavku 1 določa:

„Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev [s členom 185] do 31. marca 2015.

Zakoni in drugi predpisi iz prvega pododstavka se uporabljajo od 1. januarja 2016.

[…]“

24 V skladu s členom 310 te direktive, naslovljenim „Razveljavitev“, se Direktiva 2002/83 od 1. januarja 2016 razveljavi.

Direktiva 2014/65

25 Člen 93 Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL 2014, L 173, str. 349), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2016/1034 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. junija 2016 (UL 2016, L 175, str. 8) (v nadaljevanju: Direktiva 2014/65), naslovljen „Prenos“, v odstavku 1 določa:

„Države članice do 3. julija 2017 sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Komisiji nemudoma sporočijo besedilo navedenih predpisov.

Države članice izvajajo te ukrepe od 3. januarja 2018.“

26 V skladu s členom 94 Direktive 2014/65, naslovljenim ‚Razveljavitev‘, se Direktiva 2004/39 razveljavi z učinkom od 3. januarja 2018.

Poljsko pravo

Civilni zakonik

27 Člen 58(1) kodeks cywilny (civilni zakonik) v različici, ki se uporablja za spora o glavni stvari (v nadaljevanju: civilni zakonik), določa:

„Pravni akt, ki je v nasprotju z zakonom ali katerega namen je obiti zakon, je ničen, razen če ni v ustrezni določbi določeno drugače, zlasti če določa, da se neveljavne določbe pravnega akta nadomestijo z upoštevnimi določbami zakona.“

28 Člen 808(1) tega civilnega zakonika določa:

„Zavarovalec lahko sklene zavarovalno pogodbo za tuj račun. Zavarovanec lahko v pogodbi ni poimensko imenovan, razen če to zahteva določitev predmeta zavarovanja.“

Zakon o zavarovanju

29 Člen 13 ustawa o działalności ubezpieczeniowej (zakon o zavarovalnem sektorju) z dne 22. maja 2003 (Dz. U. št. 124, pozicija 1151) v različici, ki se uporablja v sporih o glavni stvari (Dz. U. 2010, št. 11, pozicija 66) (v nadaljevanju: zakon o zavarovanju) je v odstavku 4 določal:

„Zavarovalnica v zavarovalni pogodbi za sklenitev življenjskega zavarovanja, vezanega na enote investicijskega sklada, iz oddelka 1, vrsta zavarovanja 3, Priloge k temu zakonu, navede oziroma razkrije naslednje informacije:

1. seznam ponujenih investicijskih skladov;

2. pravila za določanje vrednosti zavarovalnin in odkupne vrednosti zavarovalnih polic, vključno s pravili za izplačilo enot investicijskega sklada ter roki za preračun v denarna sredstva in izplačilo zavarovalnine;

3. pravila glede vlaganja sredstev investicijskega sklada, med drugim zlasti značilnosti sredstev, ki sestavljajo naložbe sklada, merila za izbiro teh sredstev ter načela, ki veljajo za njihovo razpršitev, in ostale omejitve glede naložb;

4. pravila in roke za vrednotenje enot investicijskega sklada;

5. pravila za določanje višine stroškov in vseh ostalih pristojbin, ki se odštejejo od zavarovalnih premij ali od vrednosti investicijskega sklada;

6. pravila, ki urejajo razporeditev zavarovalnih premij v deleže investicijskih skladov, zlasti v obsegu, predvidenem v točkah 4 in 5, in datum pretvorbe premij v enote sklada.“

30 V skladu s prilogo k zakonu o zavarovanju spada v njen del I, skupina 3, „življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskega sklada“.

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

Zadeva C-143/20

31 O, pravna oseba s sedežem na Poljskem, je kot zavarovalec z zavarovalnico sklenila pogodbo o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezano na enote investicijskega sklada.

32 Predmet te pogodbe je bilo zbiranje in investiranje zavarovalnih premij, ki so jih plačali zavarovanci, prek investicijskih skladov, ustanovljenih iz teh premij. Pravilnik tega sklada je določal, da bodo navedene premije pretvorjene v enote investicijskega sklada in vložene v certifikate, ki jih izda investicijsko podjetje in katerih vrednost se izračuna na podlagi indeksa.

33 V zameno se je zadevna zavarovalnica zavezala, da bo izplačala dajatve v primeru smrti ali preživetja vsakega zavarovanca po izteku zavarovalne dobe. Te dajatve niso smele biti nižje od zneska naložbenih premij, povečanih za vsako pozitivno spremembo navedenega indeksa. Nasprotno pa se je ta zavarovalnica v primeru odpovedi zavarovalne pogodbe pred iztekom njene veljavnosti zavezala, da bo vsakemu zavarovancu povrnila znesek, enak aktualizirani vrednosti enot investicijskega sklada, v katere so bile njegove premije pretvorjene.

34 V navedeni pogodbi niso bila določena pravila za vrednotenje enot zadevnega investicijskega sklada, neto sredstva tega sklada in certifikati, v katere so bila vložena ta sredstva, niti metoda izračuna vrednosti indeksa, na katerem temelji plačilo teh certifikatov. Vendar je bilo v zadevnem pravilniku o upravljanju sklada navedeno, da je naložba izpostavljena kreditnemu tveganju izdajatelja navedenih certifikatov.

35 Oseba A je z izjavo, ki je začela učinkovati 8. oktobra 2010, kot zavarovanec za obdobje petnajstih let pristopila k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, ki jo je sklenila družba O, pri čemer se je zavezala, da bo plačala začetno premijo in nato plačevala redne mesečne premije. K pogodbi je pristopila na srečanju z uslužbencem urada O v eni od pisarn te družbe, na katerem je ta uslužbenec osebi A ponudil sklenitev pogodbe o življenjskem zavarovanju, vezane na investicijski sklad. Zadevni pravilnik o upravljanju sklada in zavarovalni pogoji so bili ob pristopu k tej pogodbi izročeni osebi A.

36 Po sedmih letih izvajanja pogodbe je oseba A odstopila od navedene pogodbe zaradi velike izgube vrednosti vloženih sredstev. Zadevna zavarovalnica ji je iz naslova odkupne vrednosti izplačala znesek v višini vrednosti enot zadevnega investicijskega sklada na dan odstopa od te pogodbe, ki je znašal približno tretjino premij, ki jih je oseba A vplačala, z odbitkom stroškov likvidacije.

37 Oseba A je menila, da je bila žrtev zlorabe prodaje in nepoštenih poslovnih praks, zato je pri predložitvenem sodišču vložila tožbo za izterjavo. Oseba A v utemeljitev tožbe družbi O zlasti očita, da jo je zavedla v zmoto glede narave naložbe, v katero je bilo treba naložiti zavarovalne premije.

38 Predložitveno sodišče v zvezi s tem poudarja, da se zdi, da v drugih jezikovnih različicah, razen poljske, obveznost predpogodbenega sporočanja informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točkama a.11 in a.12 Priloge III(A) k tej direktivi in členom 185(3) Direktive 2009/138 zahteva posredovanje informacij o naravi, tipskih specifikacijah in značilnostih osnovnih sredstev pogodb o življenjskem zavarovanju, vezanih na investicijske sklade.

39 Kadar ta osnovna sredstva sestavljajo izvedeni finančni instrumenti, naj bi te določbe nalagale posredovanje enakih informacij, kot se zahtevajo v členu 19(3) Direktive 2004/39 in členu 24(4) Direktive 2014/65, in sicer vseh informacij o teh instrumentih in predlaganih investicijskih strategijah, zlasti informacij o metodi vrednotenja navedenih osnovnih sredstev ter o tveganjih, povezanih z navedenimi instrumenti in njihovim izdajateljem.

40 Predložitveno sodišče namreč, čeprav priznava, da se te direktive ne uporabljajo za zavarovalnice, meni, da bi bilo glede na uvodno izjavo 10 Direktive 2004/39 in uvodno izjavo 87 Direktive 2014/65 legitimno uporabiti posebno varstvo – s strožjo obveznostjo sporočanja – potrošnikov, ki sklenejo pogodbo o življenjskem zavarovanju, vezano na investicijski sklad, bodisi kot zavarovalec bodisi kot zavarovanec, ki je stranka skupinske pogodbe, če se jim kot zavarovalna pogodba prodajajo investicijski instrumenti, zlasti izvedeni finančni instrumenti.

41 Iz tega naj bi sledilo, da v obravnavanem primeru zadevna zavarovalnica in zavarovalec O nista v celoti izpolnila obveznosti obveščanja zavarovanca A. To sodišče meni, da bi to lahko pomenilo nepošteno poslovno prakso v smislu členov 5 in 7 Direktive 2005/29, saj je v njeni uvodni izjavi 10 navedeno, da je na trgu finančnih instrumentov z visokim tveganjem nujno zagotavljati posebej okrepljeno varstvo potrošnikov.

42 V teh okoliščinah je Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (okrožno sodišče v Varšavi – Wola, Poljska) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 185(3)(i) Direktive [2009/138] in člen 36(1) Direktive [2002/83] v povezavi s Prilogo III[(A) točka a.12] k [tej direktivi], razlagati tako, da mora zavarovatelj ali zavarovalec (ki ponuja tako zavarovanje, distribuira zavarovalni produkt ali ‚prodaja‘ zavarovanje) v primeru pogodb o življenjskem zavarovanju, vezanih na investicijski sklad (kapitalski zavarovalni sklad), v katerem so osnovna sredstva izvedeni finančni instrumenti (ali strukturirani finančni instrumenti, vgrajeni v izvedene finančne instrumente), zavarovanemu potrošniku zagotoviti podatke o naravi, specifikacijo tipa, opis značilnosti (angl. *indication of the nature*, nem. *Angabe der Art*, fr. *indications sur la nature*) osnovnega instrumenta (izvedenega finančnega instrumenta ali strukturiranega finančnega instrumenta, v katerega je izvedeni finančni instrument vgrajen), ali je dovolj, da navede samo vrsto osnovnega sredstva, ne da bi opisal značilnosti tega instrumenta?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje, da mora zavarovatelj ali zavarovalec (ki ponuja takšno zavarovanje, distribuira zavarovalni produkt, ‚prodaja‘ zavarovanje, vezano na investicijski sklad – kapitalski zavarovalni sklad), zagotoviti potrošniku informacije o naravi, specifikaciji tipa, značilnostih osnovnega instrumenta (izvedenega ali strukturiranega finančnega instrumenta, v katerega je izvedeni finančni instrument vgrajen), ali je treba člen 185(3)(i) Direktive 2009/138 in člen 36(1) Direktive [2002/83] v povezavi s Prilogo III[(A) točka a.12] k [tej direktivi] razlagati tako, da mora informacija o naravi, specifikaciji tipa in opisu značilnosti osnovnega instrumenta (izvedenega ali strukturiranega finančnega instrumenta, v katerega je izvedeni finančni instrument vgrajen), zagotovljena zavarovancu – potrošniku, vsebovati enake podatke, to je enake zahtevam iz člena 19(3) Direktive [2004/39] in člena 24(4) Direktive [2014/65], to je izčrpne informacije o izvedenih finančnih instrumentih in predlaganih investicijskih strategijah, ki bi morale vsebovati ustrezne smernice in opozorila o tveganju, povezanem z naložbami v takšne instrumente, ali v zvezi s posameznimi investicijskimi strategijami, vključno s podatki o metodologiji vrednotenja osnovnega instrumenta, ki ga uporablja zavarovalnica ali zavarovalni agent v obdobju zavarovalnega kritja, ter informacije o tveganju, povezanem z izvedenim finančnim instrumentom in

njegovim izdajateljem, vključno s spremembami vrednosti izvedenega finančnega instrumenta v času, posameznimi dejavniki, ki določajo te spremembe, in stopnjo njihovega vpliva na vrednost?

3. Ali je treba člen 185(4) Direktive 2009/138 razlagati tako, da mora v primeru pogodb o življenjskem in doživljenjskem zavarovanju v okviru investicijskega sklada (kapitalskega zavarovalnega sklada), v katerem so osnovna sredstva izvedeni finančni instrumenti (ali strukturirani finančni instrumenti z vgrajenim izvedenim finančnim instrumentom) zavarovatelj ali zavarovalec (ki ponuja tako zavarovanje, distribuira zavarovalni produkt ali ‚prodaja‘ zavarovanje) potrošniku – zavarovancu zagotoviti enake podatke kot jih določata člen 19(3) Direktive 2004/39/ES in člen 24(4) Direktive 2014/65/EU, to je izčrpne informacije o izvedenih finančnih instrumentih in predlaganih investicijskih strategijah, ki bi morale vsebovati ustrezne smernice in opozorila o tveganju, povezanem z naložbami v takšne instrumente ali v zvezi s posameznimi investicijskimi strategijami, vključno s podatki o metodologiji vrednotenja osnovnega instrumenta, ki ga uporablja zavarovalnica ali zavarovalni agent v obdobju zavarovalnega kritja, ter informacije o tveganju, povezanem z izvedenim finančnim instrumentom in njegovim izdajateljem, vključno s spremembami vrednosti izvedenega finančnega instrumenta v času, posameznimi dejavniki, ki določajo te spremembe, in stopnjo njihovega vpliva na vrednost?

4. Če je odgovor na drugo ali tretje vprašanje (ali obe vprašanji) pritrdilen, ali to, da zavarovatelj ali zavarovalec, ki ponuja življenjsko zavarovanje, vezano na investicijski sklad (kapitalski zavarovalni sklad), potrošniku – zavarovancu ni zagotovil zahtevanih informacij (navedenih v drugem in tretjem vprašanju), ko je bilo potrošniku ponujeno zavarovanje, pomeni nepošteno poslovno prakso v smislu člena 5 Direktive [2005/29] oziroma ali opustitev zahtevanih informacij pomeni zavajajočo poslovno prakso v smislu člena 7 te direktive?

5. Če je odgovor na drugo in tretje vprašanje nikalen, ali opustitev jasne informacije, ki bi jo moral potrošniku zagotoviti zavarovatelj ali zavarovalec (ki ponuja tako zavarovanje, distribuira zavarovalni produkt, ‚prodaja‘ življenjsko zavarovanje, vezano na investicijski sklad (kapitalski zavarovalni sklad)), da so sredstva investicijskega sklada (kapitalskega zavarovalnega sklada) vložena v izvedene finančne instrumente (ali strukturirane produkte, v katere so izvedeni finančni instrumenti vgrajeni), pomeni nepošteno poslovno prakso v smislu člena 5 Direktive 2005/29 oziroma ali opustitev zahtevanih informacij pomeni zavajajočo poslovno prakso v smislu člena 7 te direktive?

6. Če je odgovor na drugo in tretje vprašanje nikalen, ali to, da zavarovatelj ali zavarovalec, ki ponuja življenjsko zavarovanje, vezano na investicijski sklad (kapitalski zavarovalni sklad), potrošniku ne pojasni podrobno natančnih značilnosti instrumenta, v katerega se vlagajo sredstva investicijskega sklada (kapitalskega zavarovalnega sklada), vključno z informacijami o načelih delovanja takšnega instrumenta v položaju, ko gre za izvedeni finančni instrument (ali strukturiran instrument, v katerega je bil izvedeni finančni instrument vgrajen), pomeni nepošteno poslovno prakso v smislu člena 5 Direktive 2005/29 oziroma ali opustitev zahtevanih informacij pomeni zavajajočo poslovno prakso v smislu člena 7 te direktive?“

Zadeva C-213/20

43 Družba A, ki deluje v bančnem sektorju, je 29. julija 2011 kot zavarovalec z zavarovalnico A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie sklenila pogodbo o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezano na investicijski sklad.

44 Predmet te pogodbe je bilo zbiranje in investiranje zavarovalnih premij, ki so jih plačali zavarovanci, v investicijski sklad. V pravilniku o upravljanju tega sklada, ki je tipska pogodbena klavzula, vključena v zavarovalno pogodbo, je bilo pojasnjeno, da so te premije, po odbitku mesečne upravne pristojbine, ki jo zaračuna zavarovalnica, namenjene nakupu enot navedenega sklada, ki imajo začetno vrednost na enoto. Zneski, dani v isti sklad, so bili nato v celoti vloženi v strukturirane obveznice, katerih plačilo je temeljilo na indeksu, ki ga je določil njihov izdajatelj.

45 Ta pravilnik je določal tveganja, povezana z naložbo, kot so tveganja, povezana z zmanjšanjem vrednosti tega indeksa zaradi razvoja finančnih trgov, in tveganje izgube dela vloženih premij v primeru odpovedi zavarovalne pogodbe pred iztekom zavarovalne dobe, pri čemer je bilo navedeno, da zadevne zavarovalnice ni mogoče šteti za odgovorno za ta tveganja.

46 Z ločenima izjavama, vloženima 28. in 30. novembra 2011, sta G. W. in E. S. kot zavarovanki za obdobje petnajstih let pristopili k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, sklenjeni z družbo A, pri čemer sta se zavezali, da bosta plačali začetno premijo in nato plačevali redne mesečne premije. K tej pogodbi sta pristopili v prostorih te družbe na srečanju z njenimi zaposlenimi z nazivom „svetovalec strankam“, ki so jima zadevni zavarovalni izdelek predstavili kot naložbo v obliki sistematičnega varčevanja. Na tem srečanju sta G. W. in E. S. prejeli ponudbo o pristopu in standardna pogodbena določila pogodbe o skupinskem življenjskem zavarovanju, in sicer splošne zavarovalne pogoje in pravilnik zadevnega investicijskega sklada, ter sta predložili svoji izjavi o pristopu. Navedena družba je za svoje posredovanje od zadevne zavarovalnice prejela provizijo.

47 G. W. in E. S. sta ob pristopu k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju podpisali pisni dokument, iz katerega je bilo razvidno, prvič, da se lahko vrednost enot zadevnega investicijskega sklada v zavarovalnem obdobju bistveno spreminja glede na vrednotenje finančnih instrumentov, v katere je ta sklad investiral. Po drugi strani je bilo tveganje, ki izhaja iz možnosti neplačila izdajatelja teh finančnih instrumentov, neločljivo povezano z izdelkom, ki – ker ni bil bančna naložba – zavarovancu ni zagotavljal donosnosti naložbe. Dokumenti o pogojih nakupa navedenih finančnih instrumentov, ki vsebujejo navedbo posebnih dejavnikov naložbenega tveganja, ki so bili povezani z njimi, pa G. W. in E. S niso bili posredovani.

48 Po poteku osmih let izvajanja pogodbe, v katerem se je vrednost enot zadevnega investicijskega sklada postopno zmanjšala, je G. W. odpovedala pogodbo z učinkom od 23. januarja 2019. Zadevna zavarovalnica je tej osebi izplačala odkupno vrednost premoženja v višini vrednosti približno dveh tretjin premij, ki jih je vplačala, z odbitkom stroškov likvidacije. E. S. pa na dan vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-213/20 svoje pogodbe ni odpovedala.

49 G. W. in E. S. sta pri predložitvenem sodišču zoper zavarovalnico A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie vložili tožbo za povračilo vplačanih premij, in trdili, da ta družba ni izpolnila svoje obveznosti sporočanja informacij o naravi sredstev zadevne zavarovalne pogodbe, in vseh s tem povezanih tveganj, zato so ta pogodba in njune posamične izjave o pristopu ničnе in nimajo učinka.

50 V tem okviru predložitveno sodišče ugotavlja, prvič, da čeprav ni formalno stranka pogodbe, sklenjene med zavarovalnico in zavarovalcem, ki ima obliko pogodbe o skupinskem življenjskem zavarovanju za račun tretjih oseb v smislu člena 808(1) civilnega zakonika, zavarovanec, ki je k njej pristopil, prevzame obveznost zavarovalca, da vplačuje premije, ter nosi dejansko ekonomsko breme naložbe in s tem povezano tveganje. Zato naj bi se postavljalo vprašanje, ali člen 36(1) Direktive 2002/83 zahteva, da se informacije iz točk a.11 in a.12 Priloge III(A) k tej direktivi sporočijo tudi temu zavarovancu.

51 Drugič, predložitveno sodišče se sprašuje o obsegu pojma „navedba narave sredstev“ v smislu zadnjenavedene določbe. V zvezi s tem to sodišče poudarja zahtevo po ohranitvi uravnoteženega razmerja med obsegom predloženih informacij in njihovo stopnjo zapletenosti ter navaja, da bi lahko pravno razmerje med zavarovalnico in zavarovancem, ki krije naložbena tveganja, upravičilo zahtevo, da ta prejme vse informacije o naravi finančnih instrumentov in z njimi povezanih tveganjih ter da mu v tem okviru zavarovalnica posreduje vse informacije o teh instrumentih, ki jih pridobi od njihovega izdajatelja.

52 Tretjič, predložitveno sodišče obravnava vprašanje o tem, kdaj mora biti izpolnjena obveznost predpogodbenega sporočanja informacij, in natančneje o razlagi pojma predhodnosti glede na sklenitev zavarovalne pogodbe v smislu člena 36(1) Direktive 2002/83. To sodišče navaja, da določba poljskega prava, s katero je bil prenesen člen 13(4) zakona o zavarovanju, zahteva le, da se informacije glede pravnega razmerja, vključno z značilnostmi sredstev investicijskih skladov, vključijo v tipsko zavarovalno pogodbo. V tem okviru se zato sprašuje, ali ne bi bilo treba zahtevati, da se faza sporočanja informacij zavarovancu jasno ločuje od faze sklenitve pogodbe, tako da se obveznosti sporočanja informacij ne bi odvzel polni učinek.

53 Četrtič, predložitveno sodišče poudarja, da po poljskem pravu informativni elementi pravnega razmerja na splošno niso njegov glavni predmet, ker ne določajo neposredno pravic in obveznosti strank. Ob upoštevanju obsega in pomembnosti informacij, naštetih v Prilogi III k Direktivi 2002/83, se vseeno sprašuje, ali bi bilo mogoče člen 36(1) te direktive v povezavi z njeno uvodno izjavo 52 razlagati tako, da je obveznost sporočanja informacij, ki jo določa, bistveni element zavarovalne pogodbe, kar pomeni pravnega razmerja, h kateremu pristopi zavarovanec.

54 Poleg tega predložitveno sodišče navaja, da nacionalno pravo ne ponuja pravne podlage, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti neveljavnost tega pravnega razmerja zaradi morebitne ugotovitve kršitve te obveznosti sporočanja informacij. Prvič, člen 58(1) civilnega zakonika, ki se nanaša na ničnost pravnih aktov, naj bi se namreč na splošno razlagal tako, da se nanaša le na nezdružljivost vsebine ali predmeta pravnega akta z zakonom, drugič, nacionalno pravo naj ne bi vsebovalo nobene posebne ureditve v zvezi s tem, in tretjič, za uporabo splošnih pravil v zvezi z napakami volje veljajo strogi pogoji, med katerimi sta spoštovanje enoletnega roka in ugotovitev, da je napaka bistvena in da se je nanašala na vsebino pravnega akta. Zato bi bilo treba po mnenju predložitvenega sodišča še ugotoviti, ali Direktiva 2002/83 ureja pravne učinke ugotovitve kršitve navedene obveznosti sporočanja informacij.

55 V teh okoliščinah je Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (okrožno sodišče v Varšavi – Wola) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 36(1) [Direktive 2002/83] v povezavi s Prilogo III[(A) točka a.12] k tej direktivi […] razlagati tako, da obveznost sporočanja informacij, navedenih v tej direktivi, vključuje tudi zavarovanca, če ni hkrati zavarovalec in deluje kot potrošnik, ki pristopi k pogodbi o skupinskem življenjskem in doživljenjskem zavarovanju v okviru sklada kapitalskega zavarovanja, sklenjeni med zavarovalnico in podjetjem – zavarovalcem, ter kot dejanski vlagatelj denarnih sredstev, ki se plačujejo kot zavarovalna premija?

2. Ali je treba v primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje člen 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s Prilogo III[(A) točki a.11 in a.12], k tej direktivi razlagati tako, da v okviru pravnega razmerja, kot je navedeno v prvem vprašanju, obveznost sporočanja informacij o značilnostih kapitalskih sredstev, povezanih s skladom kapitalskega zavarovanja, pomeni tudi, da mora biti potrošnik – zavarovanec izčrpno in na razumljiv način obveščen o vseh tveganjih, povezanih z naložbami v sredstva kapitalskega sklada (kot so strukturirane obveznice ali izvedeni finančni instrumenti), njihovi vrsti in obsegu, ali pa je v smislu navedene določbe dovolj, da se potrošniku – zavarovancu posredujejo le osnovni podatki o glavnih vrstah tveganja, povezanega z vlaganjem sredstev prek sklada kapitalskega zavarovanja?

3. Ali je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s Prilogo III[(A) točki a.11 in a.12] k tej direktivi razumeti tako, da mora biti v okviru pravnega razmerja, opisanega v prvem in drugem vprašanju, potrošnik, ki pristopi k pogodbi o življenjskem zavarovanju kot upravičenec, obveščen o vseh naložbenih tveganjih in s tem povezanih pogojih, o katerih je izdajatelj sredstev (strukturiranih obveznic ali izvedenih finančnih instrumentov), ki sestavljajo sklad kapitalskega zavarovanja, obvestil zavarovatelja?

4. Ali je treba v primeru pritrdilnega odgovora na predhodna vprašanja člen 36(1) Direktive 2002/83 razlagati tako, da mora potrošnik, ki kot zavarovanec pristopi k pogodbi o skupinskem življenjskem in doživljenjskem zavarovanju v okviru sklada kapitalskega zavarovanja, dobiti informacije o lastnostih kapitalskih sredstev in tveganjih, povezanih z naložbami v ta sredstva, pred sklenitvijo pogodbe v ločenem predpogodbenem postopku, in torej ali ta člen nasprotuje takšni določbi nacionalne zakonodaje [kot je] člen 13(4) [zakona o zavarovalništvu], v skladu s katero zadostuje, da se ti podatki razkrijejo šele v vsebini zavarovalne pogodbe in med njeno sklenitvijo, trenutek prejema informacij pa v postopku pristopa k pogodbi ni nedvoumno in jasno opredeljen in ločen?

5. Ali je treba v primeru pritrdilnega odgovora na vprašanja od prvega do tretjega člen 36(1) Direktive 2002/38 v povezavi s Prilogo III[(A) točki a.11 in a.12] k tej direktivi razlagati tudi tako, da mora biti pravilna izpolnitev tam določene obveznosti sporočanja informacij obravnavana kot bistveni element pogodbe o skupinskem življenjskem in doživljenjskem zavarovanju, in ali lahko posledično ugotovitev, da ta obveznost ni bila pravilno izpolnjena, zavarovanemu potrošniku daje pravico, da zahteva vračilo vseh plačanih zavarovalnih premij zaradi morebitne razveljavitve pogodbe oziroma njene ničnosti ali zaradi morebitne razveljavitve oziroma neveljavnosti posamične izjave o pristopu k takšni pogodbi?“

Postopek pred Sodiščem

56 Zadevi C-143/20 in C-213/20 sta bili s sklepom z dne 23. marca 2021 v skladu s členom 54 Poslovnika Sodišča združeni za ustni del postopka in izdajo skupne končne odločbe.

57 Istega dne so bile stranke v postopku v glavni stvari in druge zainteresirane stranke iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije pozvane, naj v skladu s členom 61(1) Poslovnika na nekatera vprašanja odgovorijo pisno. Stranke v postopku v glavni stvari v zadevi C-213/20, poljska in italijanska vlada ter Komisija so odgovorile na ta vprašanja.

Vprašanja za predhodno odločanje

58 Pred odgovorom na vprašanja, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, je treba najprej ugotoviti, katere določbe prava Unije se uporabljajo za spora o glavni stvari.

59 V zvezi s tem je treba na eni strani ugotoviti, da je iz predložitvenih odločb razvidno, prvič, v zvezi z zadevo C-143/20, da je bila tožeča stranka iz postopka v glavni stvari od 8. oktobra 2010 zavarovana, torej sta bili sklenitev pogodbe o skupinskem življenjskem zavarovanju, h kateri je pristopila, in njena izjava o pristopu k tej pogodbi nujno opravljeni pred tem datumom. Na drugi strani, kar se tiče zadeve C-213/20, je bila pogodba o skupinskem življenjskem zavarovanju iz postopka v glavni stvari sklenjena 29. julija 2011, tožeči stranki v postopku v glavni stvari pa sta k njej pristopili z izjavama z dne 28. novembra in 30. novembra 2011.

60 V skladu s členom 309(1) in členom 310 Direktive 2009/138 pa se njen člen 185, katerega rok za prenos se je iztekel 31. marca 2015, uporablja šele od 1. januarja 2016, ko je bila Direktiva 2002/83 razveljavljena. Iz tega sledi, da se za spora o glavni stvari uporabljajo le določbe zadnjenavedene direktive.

61 Na eni strani, ker mora Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, ki ga določa člen 267 PDEU, nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča, pri čemer po potrebi preoblikuje vprašanja, ki so mu predložena (glej v tem smislu sodbo z dne 26. oktobra 2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, točka 34 in navedena sodna praksa), je treba postavljena vprašanja razumeti tako, da se nanašajo izključno na razlago določb Direktive 2002/83, in ne tistih iz Direktive 2009/138. Na drugi strani, ker se tretje vprašanje v zadevi C-143/20 nanaša le na razlago člena 185(4) zadnjenavedene direktive, na to vprašanje v zadevi C-143/20 ni treba odgovoriti.

62 Ker se drugo vprašanje v tej zadevi nanaša na člen 24(4) Direktive 2014/65, ki se v skladu z njenim členom 93(1) in njenim členom 94 uporablja šele od 3. januarja 2018, ko je bila razveljavljena Direktiva 2004/39, je treba to vprašanje razumeti tako, da se nanaša le na člen 19(3) zadnjenavedene direktive.

Drugo vprašanje v zadevi C-213/20

63 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v zadevi C-213/20 v bistvu sprašuje, ali je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 razlagati tako, da je treba v njem navedene informacije sporočiti potrošniku, ki kot zavarovanec pristopi k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezani na enote investicijskega sklada, sklenjeni med zavarovalnico in zavarovalcem.

64 Za odgovor na to vprašanje je treba najprej pojasniti, da je iz predložitvenih odločb in spisov, ki jih ima na voljo Sodišče, razvidno, prvič, da so pogodbe iz postopka v glavni stvari pogodbe o življenjskem zavarovanju, vezane na enote investicijskega sklada (v nadaljevanju: pogodbe unit-linked). Te pogodbe so odprte in skupinske, saj so sklenjene med zavarovalnico in zavarovalcem, da bi se potrošnikom, ki so v fazi sklepanja teh pogodb še neodločeni, ponudilo, da po sklenitvi navedenih pogodb s posamično in ločeno izjavo o pristopu pristopijo k tem pogodbam.

65 Drugič, ta potrošnik s to izjavo prevzame status zavarovanca ter se zaveže, da bo zavarovalnici plačal začetno premijo in nato plačeval redne mesečne premije. Te premije se pretvorijo v enote investicijskega sklada, imenovane „obračunske enote“, in nato vložijo v finančne instrumente, od katerih je odvisna vrednost teh enot, ki predstavljajo sredstva pogodb unit-linked. Zavarovalnica se v zameno za plačane premije zaveže, da bo navedenemu potrošniku izplačala dajatve v primeru smrti ali preživetja po izteku zavarovalne dobe ali da mu bo v primeru odpovedi zavarovalne pogodbe pred tem datumom povrnila znesek, enak diskontirani vrednosti enot premoženja investicijskega sklada, v katere so bile njegove premije pretvorjene.

66 Tretjič, postopek pristopa k pogodbam unit-linked upravlja izključno zavarovalec, ki potrošnikom ponuja, da pristopijo k tem pogodbam kot finančni naložbi, katere podlaga je zavarovanje, in za to zbere njihove izjave volje v obliki pristopnih izjav, pri čemer za svoje posredovanje od zavarovalnice prejme provizijo.

67 Po tem pojasnilu je treba na prvem mestu poudariti, da člen 36(1) Direktive 2002/83, v skladu s katerim je treba pred sklenitvijo zavarovalne pogodbe zavarovalcu sporočiti vsaj informacije, navedene v Prilogi III(A) k tej direktivi, ne vsebuje niti opredelitev pojmov „zavarovalna pogodba“ in „zavarovalec“ niti glede pomena teh pojmov ne napotuje na nacionalna prava.

68 Tako iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in načela enakosti izhaja, da je treba navedena pojma šteti za avtonomna pojma prava Unije, ki ju je treba na njenem ozemlju razlagati enotno, pri čemer je treba upoštevati ne le besedilo te določbe, ampak tudi sobesedilo, v katero je umeščena, in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je (glej v tem smislu sodbi z dne 1. marca 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, točka 25, in z dne 31. maja 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag in drugi, C-542/16, EU:C:2018:369, točka 49).

69 Prvič, v zvezi s pojmom „zavarovalec“ je treba navesti, prvič, da – kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 79 sklepnih predlogov – čeprav se v sistematiki Direktive 2002/83 pojem „zavarovalec“ praviloma sicer nanaša na osebo, ki v pravnem razmerju, ki opredeljuje zavarovalno pogodbo, deluje kot naslovnik oziroma prejemnik določenih storitev, ni nujno, da je to oseba, ki z zavarovalnico podpiše zavarovalno pogodbo, saj ta direktiva tudi zavarovanca priznava kot imetnika pravic in obveznosti, ki izhajajo iz te pogodbe.

70 To izhaja zlasti iz uvodnih izjav 2, 35, 39 in 50 navedene direktive ter iz njenih ustreznih določb na področju zavarovalno-tehničnih rezervacij in ukrepov za finančno okrevanje, v katerih je navedena zahteva po varovanju interesov zavarovancev in pravice, ki jih imajo na podlagi zavarovalne pogodbe. Enako je mogoče ugotoviti na podlagi enakih določb člena 14(5), prvi pododstavek, te direktive in člena 53(6), prvi pododstavek, te direktive v zvezi s prenosom portfelja med zavarovalnicami, iz katerih izhaja, da se te določbe uporabljajo za zavarovance in za zavarovalce, saj so imetniki pravic in obveznosti iz zavarovalne pogodbe.

71 To razlago na drugi strani potrjujejo cilji Direktive 2002/83. Iz uvodnih izjav 2 in 5 te direktive namreč izhaja, da je namen te direktive zagotoviti ustrezno varstvo zavarovancem in upravičencem v vseh državah članicah in vsem zavarovalcem omogočiti, da se zavarujejo pri katerem koli zavarovatelju (sodba z dne 2. aprila 2020, kunsthaus muerz, C-20/19, EU:C:2020:273, točka 34).

72 V tem okviru je v uvodni izjavi 52 navedene direktive navedeno, da morajo imeti potrošniki na voljo podatke, ki so potrebni za to, da bodo lahko izbrali pogodbo, ki najbolje ustreza njihovim potrebam, in da morajo biti zato minimalni predpisi usklajeni, da bi potrošniki dobili jasne in natančne podatke, med drugim o bistvenih značilnostih ponujenih izdelkov.

73 Za uresničitev tega cilja sporočanja informacij člen 36 Direktive 2002/83 v odstavku 1 določa, da je treba pred sklenitvijo zavarovalne pogodbe zavarovalcu sporočiti najmanj informacije, naštete v Prilogi III(A) k tej direktivi (glej po analogiji sodbe z dne 5. marca 2002, Axa Royale Belge, C-386/00, EU:C:2002:136, točka 21; z dne 19. decembra 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, točka 25, in z dne 29. aprila 2015, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij, C-51/13, EU:C:2015:286, točka 20).

74 Sodišče je torej v bistvu odločilo, da bi vsaka ozka razlaga pojma „zavarovalec“ v smislu tega člena 36(1) presegla cilje Direktive 2002/83, ker bi to pomenilo omejitev varstva, ki ga zavarovancem daje ta direktiva (glej v tem smislu sodbo z dne 2. aprila 2020, kunsthaus muerz, C-20/19, EU:C:2020:273, točka 35).

75 V teh okoliščinah iz sistematične in teleološke razlage člena 36(1) Direktive 2002/83 izhaja, da se pri obveznosti predpogodbenega sporočanja informacij, ki jo ta člen določa, pojem „zavarovalec“ nanaša na osebo, ki je naslovnica ponudbe v pravnem razmerju, značilnem za zavarovalno pogodbo, in ki mora tako izbrati zavarovalni proizvod ter prevzeti pravice in obveznosti, ki izhajajo iz te pogodbe, tako da ta pojem zajema tudi osebe, ki so s svojo izjavo, naslovljeno na zavarovalca, pristopile k skupinski zavarovalni pogodbi in tako pridobile status zavarovanca v smislu te pogodbe.

76 Drugič, glede pojma „zavarovalna pogodba“ v smislu iste določbe je treba poudariti, da je Sodišče že razsodilo, da se za pogodbe unit-linked uporablja Direktiva 2002/83 (glej v tem smislu sodbo z dne 1. marca 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, točka 29).

77 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je za zavarovalne transakcije na splošno značilno, da se zavarovatelj zaveže, da bo za zavarovanca v zameno za vnaprejšnje plačilo premije ob nastanku zavarovalnega primera opravil storitev, dogovorjeno ob sklenitvi pogodbe (sodbi z dne 26. marca 2015, Litaksa, C-556/13, EU:C:2015:202, točka 28 in navedena sodna praksa, in z dne 8. oktobra 2020, United Biscuits (Pensions Trustees) in United Biscuits Pension Investments, C-235/19, EU:C:2020:801, točka 30 in navedena sodna praksa). Take transakcije po svoji naravi vključujejo obstoj pogodbenega razmerja med zavarovateljem in osebo, katere tveganja so krita z zavarovanjem, in sicer zavarovancem (sodba z dne 31. maja 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag in drugi, C-542/16, EU:C:2018:369, točka 50 in navedena sodna praksa).

78 Sodišče je tako glede Direktive 2002/92 razsodilo, da če se zavarovalnica zaveže, da bo storitev opravila v primeru smrti zavarovanca ali nastopa drugega dogodka v zameno za plačilo premije tega zavarovanca, je tako zavarovalno razmerje zajeto s pojmom „zavarovalna pogodba“ iz te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 31. maja 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag in drugi, C-542/16, EU:C:2018:369, točka 51).

79 Ta razlaga pa se lahko uporabi tudi za pojem „zavarovalna pogodba“ v smislu člena 36(1) Direktive 2002/83.

80 V obravnavanem primeru, kot je bilo navedeno v točkah od 64 do 66 te sodbe, potrošnik, ki se odloči, da bo pristopil k pogodbi unit-linked, s tem sprejme zavarovalno ponudbo, ki jo ponuja zavarovalec. Ta potrošnik se torej zaveže, da bo zavarovalnici plačeval zavarovalne premije v zameno za njene dajatve v primeru smrti ali preživetja ob koncu zavarovalne dobe. Tako navedeni potrošnik prevzame značilne pravice in obveznosti, določene v navedeni pogodbi, ter postane stranka v zavarovalnem razmerju s to zavarovalnico.

81 V teh okoliščinah je to zavarovalno razmerje med zavarovalnico in potrošnikom zavarovancem zajeto s pojmom „zavarovalna pogodba“ v smislu člena 36(1) Direktive 2002/83, tako da je potrošnik, ki postane stranka te pogodbe s pristopom k pogodbi unit-linked, zajet s pojmom „zavarovalec“ v smislu te določbe. To, ali ta potrošnik postane formalno tudi stranka navedene skupinske pogodbe, sklenjene med zavarovalnico in zavarovalcem, v zvezi s tem sploh ni upoštevno.

82 Zato mora navedeni potrošnik pred pristopom k pogodbi unit-linked pridobiti informacije iz navedene določbe, na podlagi katerih bo lahko jasno izbral zavarovalni izdelek, ki najbolj ustreza njegovim potrebam.

83 Da bi se predložitvenemu sodišču zagotovil koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev sporov o glavni stvari, je na drugem mestu treba določiti še subjekt, ki mora izpolniti obveznost predpogodbenega sporočanja informacij, ki jo določa člen 36(1) Direktive 2002/83, do tega potrošnika.

84 V zvezi s tem je treba poudariti, da v tej določbi ni izrecno opredeljen subjekt, ki ima to obveznost sporočanja.

85 Sodišče je sicer že odločilo, da glede na določbo, ki je veljala pred členom 36(1) Direktive 2002/83 in katere besedilo je enako besedilu zadnjenavedene določbe, pravo Unije to obveznost sporočanja zavarovalcu nalaga zavarovalnici (glej v tem smislu sodbo z dne 19. decembra 2019, Rust-Hackner in drugi, od C-355/18 do C-357/18 in C-479/18, EU:C:2019:1123, točka 85 in navedena sodna praksa).

86 Vendar pa je treba upoštevati tudi posebnosti pogodb unit-linked. Natančneje, iz preudarkov, navedenih v točkah 64 in 66 te sodbe, je na eni strani razvidno, da postopki sklepanja teh pogodb in pristopanja k njim po svoji naravi zahtevajo vzpostavitev dveh ločenih zavarovalnih razmerij, in sicer je prvo med zavarovalnico in zavarovalcem, ki prevzame to pogodbo, in drugo, do katerega ne pride nujno in ki sledi prvemu, med zavarovalnico in zavarovancem potrošnikom, ki nastane na podlagi izjave o pristopu k tej pogodbi.

87 Na drugi strani, v okviru postopka pristopa tega potrošnika k navedeni pogodbi zavarovalec deluje kot „zavarovalni posrednik“ v smislu člena 2, točka 5, Direktive 2002/92 v povezavi z njenima uvodnima izjavama 9 in 11, zato zanj veljajo pravila iz te direktive v skladu s členom 1(1) in (2)(b) te direktive.

88 Ta zavarovalec namreč proti plačilu opravlja dejavnost zavarovalnega posredovanja v smislu člena 2, točka 3, navedene direktive, s katerim se potrošnikom ponuja, da pristopijo k pogodbi unit-linked in tako sklenejo, kot izhaja iz točk 80 in 81 te sodbe, pogodbo o življenjskem zavarovanju z zavarovalnico, ter ponuja finančno svetovanje v zvezi s kapitalskimi naložbami kapitala, ki nastane z zavarovalnimi premijami, ki jih ti potrošniki vplačajo v sredstva na podlagi pogodbe unit-linked (glej v tem smislu sodbo z dne 31. maja 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag in drugi, C-542/16, EU:C:2018:369, točke od 47 do 54 in 58).

89 V teh okoliščinah iz povezanih določb direktiv 2002/83 in 2002/92 na eni strani izhaja, da mora zavarovalnica pred sklenitvijo pogodbe unit-linked zavarovalcu, ki prevzame to pogodbo, v skladu s členom 36(1) te direktive sporočiti najmanj informacije, navedene v Prilogi III(A) k Direktivi 2002/83.

90 Glede na naravo take pogodbe, katere namen je, da se distribuira končnim potrošnikom, in glede na zahtevo, da ti te informacije prejmejo preden pristopijo k navedeni pogodbi, da lahko izberejo zavarovalni izdelek, ki najbolje ustreza njihovim potrebam, kar izhaja iz člena 36(1) te direktive, katerega razlaga je podana v točki 82 te sodbe, mora zavarovalnica navedene informacije za te potrošnike oblikovati jasno, natančno in razumljivo, da jih pozneje posreduje med postopkom pristopa k tej isti pogodbi.

91 Na drugi strani mora zavarovalec, ki prevzame pogodbo unit-linked kot zavarovalni posrednik, pred tem pristopom sporočiti enake informacije, kot mu jih je posredovala zavarovalnica, vsakemu potrošniku, ki pristopa k tej pogodbi, in sicer preden ta k njej pristopi. V teh pogodbah morajo biti navedene vse druge podrobnosti, ki bi se izkazale za potrebne ob upoštevanju zahtev in potreb tega potrošnika, ki morajo biti določene na podlagi informacij, ki jih poda navedeni potrošnik. Te podrobnosti je treba prilagoditi glede na kompleksnost navedene pogodbe in jih je treba oblikovati jasno in natančno ter razumljivo za istega potrošnika v skladu s členom 12(3) in členom 13(1)(b) Direktive 2002/92.

92 Glede na vse zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje v zadevi C-213/20 odgovoriti, da je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 razlagati tako, da je treba v njem navedene informacije sporočiti potrošniku, ki kot zavarovanec pristopi k pogodbi unit-linked, sklenjeni med zavarovalnico in zavarovalcem. Zavarovalnica mora te informacije sporočiti zavarovalcu, ki jih mora v skladu s to določbo v povezavi s členom 12(3) Direktive 2002/92 posredovati temu potrošniku, preden ta pristopi k tej pogodbi, skupaj z vsemi podrobnostmi, ki bi se izkazale za nujne glede na zahteve in potrebe navedenega potrošnika.

Prvo in drugo vprašanje v zadevi C-143/20 ter drugo in tretje vprašanje v zadevi C-213/20

93 Predložitveno sodišče želi s prvim in drugim vprašanjem v zadevi C-143/20 ter z drugim in tretjim vprašanjem v zadevi C-213/20, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu izvedeti, ali je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi razlagati tako, da morajo navedbe o naravi sredstev, o katerih je treba potrošnika obvestiti preden pristopi k pogodbi unit-linked, zajemati podatke o značilnosti sredstev in, če je tako, ali morajo te navedbe:

– zajemati izčrpne informacije o naravi in obsegu vseh tveganj, povezanih z naložbami v navedena sredstva, in

– vsebovati enake informacije, kot jih je izdajatelj finančnih instrumentov, ki sestavljajo ista sredstva, sporočil zavarovalnici v skladu s členom 19(3) Direktive 2004/39.

94 V zvezi s tem iz sodne prakse, navedene v točki 68 te sodbe, izhaja, da Direktiva 2002/83 ne opredeljuje in ne napotuje na nacionalna prava, zato je treba pomen pojma „navedba narave sredstev, na katerih temeljijo police življenjskega zavarovanja, vezane na enote investicijskega sklada“ v smislu točke a.12 Priloge III(A) k tej direktivi poiskati ne le ob upoštevanju njenega besedila, ampak tudi ob upoštevanju okvira, v katerega je umeščena ta določba, in cilja navedene direktive.

95 Res je, da bi bilo mogoče ta pojem glede na besedilo navedene določbe razumeti tako, da se nanaša zgolj na navedbo vrste finančnih instrumentov, ki sestavljajo sredstva investicijskega sklada, na katerega je vezana zadevna zavarovalna pogodba. Vendar iz sistematične in teleološke razlage iste določbe izhaja, da je treba navedeni pojem razlagati široko, in sicer, da se nanaša na značilnosti teh sredstev.

96 Kot je bilo poudarjeno v točkah 72 in 73 te sodbe, je namreč iz uvodne izjave 52 v povezavi s členom 36(1) Direktive 2002/83 razvidno, da je namen obveznosti predpogodbenega sporočanja informacij iz te določbe omogočiti potrošnikom, ki nameravajo pristopiti k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, da med različnimi zavarovalnimi izdelki izberejo tistega, ki najbolje ustreza njihovim potrebam, da se jim zagotovi, da imajo za to potrebne podrobne, natančne in objektivne informacije, zlasti pa jasne in natančne informacije o bistvenih značilnostih teh zavarovalnih izdelkov.

97 V primeru pogodbe unit-linked zavarovalni izdelek vsebuje naložbeni element (glej v tem smislu sodbo z dne 31. maja 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag in drugi, C-542/16, EU:C:2018:369, točka 57), ki je neločljivo povezan s tem izdelkom. Ta element je namreč neločljivo povezan s samo izbiro potrošnika, da pristopi k tej pogodbi, ker je, kot je bilo navedeno v točki 66 te sodbe, navedeni zavarovalni izdelek predstavljen in ga ta potrošnik dojema kot obliko naložbe na podlagi zavarovanja, zaradi česar se razlikuje od drugih oblik naložb.

98 Poleg tega, kot je bilo ugotovljeno v točki 65 te sodbe, navedeni element neposredno vpliva na izpolnjevanje obveznosti in uresničevanje pravic, ki izhajajo iz navedene pogodbe. Na eni strani poleg plačila zavarovalnih premij potrošnik, ki pristopi k pogodbi, nosi tudi tveganja, ki izhajajo iz naložb teh premij v finančne instrumente. Na drugi strani, spreminjanje te naložbe neposredno vpliva na obseg pravic, ki jih ima ta potrošnik na podlagi iste pogodbe, med drugim na njeno odkupno vrednost v primeru odpovedi.

99 V tem okviru so značilnosti finančnih instrumentov, ki sestavljajo sredstva pogodbe unit-linked, in med drugim narava in donosnost teh instrumentov ter s tem povezana tveganja, bistvenega pomena pri potrošnikovi izbiri takega zavarovalnega izdelka. To velja še toliko bolj, kadar so ta sredstva – kot v obravnavanem primeru – izvedeni izdelki ali strukturirani izdelki, ki vsebujejo izvedene izdelke, ki predstavljajo posebej visoko stopnjo tveganja naložbe.

100 Za ohranitev polnega učinka obveznosti iz člena 36(1) Direktive 2002/83 morajo informacije, ki jih je treba sporočiti potrošniku, ki namerava pristopiti k pogodbi, vključevati navedbe o značilnostih teh sredstev.

101 Vendar je iz uvodne izjave 52 v povezavi s Prilogo III(A) k tej direktivi razvidno, da morajo biti te navedbe ne le dovolj jasne, natančne in razumljive, da lahko potrošnik ob poznavanju vseh pomembnih dejstev ozaveščeno izbere zavarovalne izdelke, ki najbolj ustrezajo njegovim potrebam, ampak tudi objektivno potrebne za to izbiro, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 96 sklepnih predlogov.

102 Zato je treba ugotoviti, da pojem „navedba narave sredstev“ v smislu točke a.12 Priloge III(A) k navedeni direktivi zajema le podatke o značilnostih teh sredstev, ki so za to bistvene. Zlasti morajo ti, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 100 in 102 sklepnih predlogov, vključevati jasen, natančen in razumljiv opis njihove ekonomske in pravne narave, vključno s splošnimi načeli, ki urejajo njihov donos.

103 Poleg tega morajo te navedbe vključevati jasne, natančne in razumljive informacije o strukturnih tveganjih, povezanih z navedenimi sredstvi, in sicer tveganjih, ki so neločljivo povezana z njihovo naravo, in lahko neposredno vplivajo na pravice in obveznosti, ki izhajajo iz zavarovalnega razmerja, kot so tveganja, povezana z zmanjšanjem vrednosti enot investicijskega sklada, na katerega je vezana pogodba unit-linked, ali na kreditno tveganje izdajatelja finančnih instrumentov, ki sestavljajo ista sredstva.

104 Nasprotno pa ni nujno, da navedene navedbe vsebujejo podroben in izčrpen opis narave in obsega vseh naložbenih tveganj, povezanih s sredstvi pogodbe unit-linked, kot so tista, ki izhajajo iz posebnosti različnih finančnih instrumentov, ki jih sestavljajo, na katerih so utemeljene tehnične metode izračuna vrednosti indeksa, na katerem temelji plačilo teh finančnih instrumentov.

105 Prav tako ni treba, da navedbe o bistvenih značilnostih sredstev v smislu točke a.12 Priloge III(A) k Direktivi 2002/83 nujno vsebujejo iste informacije, kot jih mora izdajatelj teh finančnih instrumentov kot ponudnik investicijskih storitev svojim strankam posredovati na podlagi člena 19(3) Direktive 2004/39.

106 Ker so namreč v skladu s to določbo te informacije posebej namenjene temu, da lahko prejemnik teh investicijskih storitev razume njihovo naravo in posebno vrsto finančnega instrumenta, ki mu ga ponuja navedeni izdajatelj, navedene informacije potrošniku niso nujno potrebne za izbiro zavarovalnega izdelka, ki najbolje ustreza njegovim potrebam, v smislu točke 101 te sodbe.

107 Poleg tega bi obveznost zavarovalnice in zavarovalca, ki prevzame skupinsko pogodbo unit-linked, da temu potrošniku sporočita navedene informacije, preden ta pristopi k pogodbi, pomenila, da se na področje uporabe Direktive 2004/39 vključijo osebe, ki so iz nje izrecno izključene na podlagi namerne izbire zakonodajalca Unije glede zavarovalnic in zavarovalnih posrednikov v skladu

s členom 2(1)(a) te direktive in členom 2(1)(c) te direktive, kakor jo je razlagalo Sodišče v sodbi z dne 31. maja 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag in drugi (C-542/16, EU:C:2018:369, točke od 61 do 69).

108 V teh okoliščinah je treba na prvo in drugo vprašanje v zadevi C-143/20 ter na drugo in tretje vprašanje v zadevi C-213/20 odgovoriti, da je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi razlagati tako, da morajo navedbe o naravi sredstev, ki jih je treba potrošniku sporočiti preden ta pristopi k pogodbi unit-linked, vsebovati navedbe o bistvenih značilnostih teh sredstev. Te navedbe:

– morajo vključevati jasne, natančne in razumljive informacije o gospodarski in pravni naravi navedenih sredstev ter o s tem povezanih strukturnih tveganjih; in

– nujno ne vključujejo izčrpnih informacij o naravi in obsegu vseh tveganj, povezanih z investicijami v ista sredstva, niti istih informacij, kot jih je izdajatelj finančnih instrumentov, ki ta sredstva sestavljajo, sporočil zavarovalnici na podlagi člena 19(3) Direktive 2004/39.

Četrto vprašanje v zadevi C-213/20

109 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v zadevi C-213/20 v bistvu sprašuje, ali je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 razlagati tako, da je treba informacije iz točke a.12 Priloge III(A) k tej direktivi nujno posredovati potrošniku, ki kot zavarovanec pristopi k pogodbi unit-linked, v okviru ločenega predpogodbenega postopka in ali zato nasprotuje nacionalni določbi, na podlagi katere bi zadostovalo, da so te informacije navedene v tej pogodbi.

110 Za odgovor na to vprašanje je treba poudariti, prvič, da je iz uvodnih izjav 44 in 52 Direktive 2002/83 razvidno, da ta direktiva ni popolnoma uskladila prava zavarovalnih pogodb in zlasti, da je njen namen le minimalno uskladiti določbe o predpogodbenih informacijah, tako da imajo države članice možnost, da za zavarovalne pogodbe, ki vključujejo obveznosti na njihovem ozemlju, uporabijo svoje pravo.

111 Drugič, člen 36(1) te direktive določa le, da je treba informacije, navedene v Prilogi III(A) k tej direktivi, zavarovalcu sporočiti „pred sklenitvijo zavarovalne pogodbe“, ne da bi bil natančno določen trenutek, kdaj je treba to sporočiti, zlasti pa ni predpisano, da bi se moralo zgoditi v okviru ločenega predpogodbenega postopka.

112 Tretjič, člen 36(4) navedene direktive določa, da podrobna pravila za izvajanje tega člena in Priloge III k tej direktivi določi država članica obveznosti.

113 Iz tega sledi, na eni strani, da je treba v primeru pogodbe unit-linked informacije iz člena 36(1) Direktive 2002/83 potrošniku sporočiti pred podpisom izjave o pristopu k tej pogodbi, s katero ta potrošnik, kot je razvidno iz točk 80 in 81 te sodbe, izrazi svoje soglasje, da se zaveže s to pogodbo in tako postane stranka pogodbenega zavarovalnega razmerja z zavarovalnico.

114 Na drugi strani, če ni usklajenih pravil, morajo države članice določiti podrobna pravila za izvajanje obveznosti predpogodbenega sporočanja informacij iz člena 36(1) te direktive. Države članice pa so vseeno s sprejetjem teh pravil zavezane zagotoviti polni učinek te direktive ob upoštevanju njenega cilja (glej v tem smislu sodbo z dne 19. decembra 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, točka 23 in navedena sodna praksa).

115 V zvezi s tem je treba ugotoviti, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 111 sklepnih predlogov, da iz člena 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi z uvodno izjavo 52 te direktive izhaja, da je namen te direktive s tem, da ločuje čas sporočanja informacij, navedenih v Prilogi III(A) k tej direktivi, in čas sklenitve zavarovalne pogodbe ali celo pristopa k njej, potrošniku omogočiti neko časovno obdobje, da med različnimi zavarovalnimi pogodbami, ki so na voljo, izbere tisto, ki najbolj ustreza njegovim potrebam in da se ozaveščeno odloči, ali se želi pogodbeno vezati.

116 Da bi ta potrošnik za to imel korist od teh informacij, jih mora torej prejeti pravočasno pred pristopom k tej pogodbi, in ne šele v fazi pristopa k tej pogodbi (glej po analogiji sodbi z dne 18. decembra 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, točka 46, in z dne 25. junija 2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, točka 34), da se obveznosti predpogodbenega sporočanja informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 ne bi odvzel polni učinek.

117 Pristojna nacionalna sodišča morajo ob upoštevanju okoliščin zadeve in značilnosti zadevne pogodbe unit-linked presoditi, ali so podrobna pravila za izpolnitev te obveznosti potrošniku omogočila, da ob poznavanju vseh pomembnih dejstev ozaveščeno izbere zavarovalni izdelek, ki najbolje ustreza njegovim potrebam.

118 Glede na vse zgoraj navedeno je treba na četrto vprašanje v zadevi C-213/20 odgovoriti, da je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 razlagati tako, da informacij iz točke a.12 Priloge III(A) k tej direktivi ni treba nujno sporočiti potrošniku, ki kot zavarovanec pristopa k pogodbi unit-linked, v okviru ločenega predpogodbenega postopka in da ne nasprotuje nacionalni določbi, v skladu s katero bi zadostovalo, da bi bile te informacije navedene v tej pogodbi, če se pogodba potrošniku izroči preden k njej pristopi, in sicer pravočasno, da lahko ta potrošnik ob poznavanju vseh pomembnih dejstev ozaveščeno izbere izdelek, ki najbolje ustreza njegovim potrebam.

Peto vprašanje v zadevi C-213/20

119 Predložitveno sodišče želi s petim vprašanjem v zadevi C-213/20 v bistvu izvedeti, ali je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 razlagati tako, da zahteva, da se šteje, da nepravilno izpolnjevanje obveznosti posredovanja informacij iz točke a.12 Priloge III(A) k tej direktivi povzroči ničnost ali neveljavnost pogodbe unit-linked ali izjave o pristopu k tej pogodbi in tako potrošniku, ki je pristopil k tej pogodbi, podeljuje pravico do povračila vplačanih zavarovalnih premij.

120 V zvezi s tem je treba poudariti, da iz istih ugotovitev, kot so navedene v točkah od 110 do 114 te sodbe, izhaja, da ta direktiva ne ureja pravnih posledic neizpolnitve ali nepravilne izpolnitve obveznosti predpogodbenega sporočanja informacij, določene v navedeni določbi, in da so zato države članice pristojne, da uredijo te vidike prava zavarovalnih pogodb, pri tem pa morajo zagotoviti polni učinek navedene direktive ob upoštevanju njenega cilja.

121 Ta ugotovitev je podprta z razlago Sodišča glede drugih določb, ki so, tako kot člen 36(1) Direktive 2002/83, v poglavju 4, naslov III, te direktive, naslovljenem „Pogodbeno pravo in pogoji zavarovanja“, zlasti člen 35(1) in člen 36(3) te direktive.

122 Na eni strani je namreč Sodišče glede dodatnih informacij – glede na informacije, navedene v Prilogi III k Direktivi 2002/83, katerih predložitev lahko zavezana država članica zahteva v smislu člena 36(3) te direktive – ugotovilo, da učinki, ki jih nacionalno pravo veže na opustitev

sporočanja teh informacij, načeloma ne vplivajo na skladnost nacionalnih pravil z obveznostjo sporočanja iz te določbe (glej po analogiji sodbo z dne 29. aprila 2015, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij, C-51/13, EU:C:2015:286, točka 36).

123 Na drugi strani, glede pravice zavarovalca, da odstopi od zavarovalne pogodbe, ki je določena v členu 35(1) Direktive 2002/83, je Sodišče v bistvu razsodilo, da morajo države članice urediti druge pravne učinke odstopa, razen tistih iz te določbe, ob tem da se zagotovi polni učinek te direktive ob upoštevanju njenega cilja in da morajo nacionalna sodišča preveriti, ali postopkovne določbe, ki jih določa nacionalno pravo, ne ogrožajo učinkovitosti pravice do odstopa s tem, da zavarovalca odvračajo od uresničevanja te pravice (glej v tem smislu sodbo z dne 19. decembra 2019, Rust-Hackner in drugi, od C-355/18 do C-357/18 in C-479/18, EU:C:2019:1123, točke 100, 104 in 117, in sklep z dne 28. maja 2020, WWK Lebensversicherung auf Gegenseitigkeit, C-803/19, neobjavljen, EU:C:2020:413, točki 28 in 37).

124 Ob tem je treba dodati še, kot je bilo navedeno v točki 54 te sodbe, da predložitveno sodišče meni, da na podlagi nacionalnega prava ni mogoče ugotoviti neveljavnosti zavarovalnega pravnega razmerja med zavarovalnico in zavarovancem zaradi morebitne ugotovitve nepravilnega izvajanja obveznosti sporočanja, določene v členu 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi, ker naj ta pravica za to ne bi vključevala nobene pravne ureditve in ker naj bi bila uporaba splošnih pravil glede ničnosti pravnih aktov in napak volje izključena zaradi razlage oziroma bi zanjo veljali strogi pogoji.

125 V teh okoliščinah mora zato to sodišče preveriti, ali so pravni učinki, ki jih nacionalne določbe, ki se uporabljajo, pripisujejo nepravilnemu izpolnjevanju te obveznosti sporočanja, urejeni tako, da se zagotovi njen polni učinek. Tako mora navedeno sodišče te določbe razlagati, kolikor je mogoče, ob upoštevanju besedila in namena te direktive ter za to zlasti presoditi, ali ob upoštevanju bistvenega pomena, ki ga imajo informacije o bistvenih značilnostih sredstev pogodbe unit-linked, pri potrošnikovi ozaveščeni izbiri zavarovalnega izdelka, ki najbolje ustreza njegovim potrebam, in torej pri oblikovanju njegove volje, da pristopi k tej pogodbi, nepravilna izpolnitev navedene obveznosti sporočanja lahko vpliva na to, da privoli, da se bo vezal s to pogodbo.

126 Glede na vse zgoraj navedene preudarke je treba na peto vprašanje v zadevi C-213/20 odgovoriti, da je treba člen 36(1) Direktive 2002/83 razlagati tako, da ne zahteva, da se šteje, da nepravilna izpolnitev obveznosti sporočanja informacij iz točke a.12 Priloge III(A) k tej direktivi povzroči ničnost ali neveljavnost pogodbe unit-linked ali njene izjave o pristopu k tej pogodbi in tako potrošniku, ki je pristopil k tej pogodbi, daje pravico do vračila že vplačanih zavarovalnih premij, če postopkovna pravila, ki jih določa nacionalno pravo za uresničevanje pravice do uveljavljanja te obveznosti sporočanja, ne ogrožajo učinkovitosti te pravice s tem, da tega potrošnika odvračajo od uresničevanja te pravice.

Četrto, peto in šesto vprašanje v zadevi C-143/20

127 Predložitveno sodišče želi s četrtim, petim in šestim vprašanjem v zadevi C-143/20 v bistvu izvedeti, ali je treba člen 7 Direktive 2005/29 razlagati tako, da opustitev sporočanja potrošniku, ki pristopa k pogodbi unit-linked, informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi, pomeni zavajajočo opustitev sporočanja informacij v smislu te določbe.

128 Za odgovor na ta vprašanja je treba najprej poudariti, da se v skladu s členom 3(1) Direktive 2005/29 ta direktiva uporablja za nepoštene poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor so opredeljene v njenem členu 5, pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom.

129 Sodišče je v zvezi s tem navedlo, da je, prvič, pojem „poslovne prakse“ opredeljen s posebej široko formulacijo, saj morajo biti tako opredeljene prakse na eni strani poslovne, torej jih morajo izvajati trgovci, na drugi strani pa morajo biti neposredno povezane s promocijo, prodajo ali dobavo njihovih proizvodov potrošnikom (glej v tem smislu sodbo z dne 25. julija 2018, Dyson, C-632/16, EU:C:2018:599, točka 30 in navedena sodna praksa). Drugič, izraz „v neposredni povezavi s prodajo izdelka“ v tej določbi zajema vsak ukrep, sprejet zlasti v zvezi s sklenitvijo pogodbe (glej v tem smislu sodbo z dne 20. julija 2017, Gelvora, C-357/16, EU:C:2017:573, točka 21). Zato se pojem „izdelek“ v smislu člena 2(c) te direktive nanaša na vsako blago ali storitev, pri čemer sicer ni izključen noben sektor dejavnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 3. oktobra 2013, Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-59/12, EU:C:2013:634, točka 29). Tretjič, iz člena 2(b) iste direktive izhaja, da pojem „trgovec“ pomeni „vsako fizično ali pravno osebo“, če ta opravlja odplačno dejavnost in če jo opravlja poklicno (glej v tem smislu sodbo z dne 4. oktobra 2018, Kamenova, C-105/17, EU:C:2018:808, točki 30 in 35 ter navedena sodna praksa), vključno če to dejavnost izvaja drugo podjetje, ki deluje v imenu in/ali za račun te osebe (glej v tem smislu sodbo z dne 17. oktobra 2013, RLvS, C-391/12, EU:C:2013:669, točka 38).

130 V obravnavanem primeru je na eni strani iz preudarkov, navedenih v točkah od 86 do 91 te sodbe, razvidno, da sporočanje informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 pred pristopom potrošnika k pogodbi unit-linked velja za zavarovalnico in zavarovalca, ki deluje kot zavarovalniški posrednik in spada v okvir dejavnosti, ki jih ta podjetja opravljajo poklicno. Na drugi strani, kot je bilo navedeno v točkah 80 in 81 te sodbe, je to sporočanje v neposredni povezavi s tem, da ta potrošnik sklene zavarovalno pogodbo v smislu Direktive 2002/83. To sporočanje zato pomeni „poslovno prakso“ v smislu Direktive 2005/29.

131 Dalje, spomniti je treba, da iz člena 7(1) Direktive 2005/29 izhaja, da se poslovna praksa šteje za zavajajočo in tako pomeni nepošteno poslovno prakso v smislu člena 5(4) te direktive, če sta ob upoštevanju njenih dejanskih okoliščin ter vseh njenih značilnosti in okoliščin ter omejitev uporabljenega sredstva sporočanja izpolnjena dva pogoja. Prvič, ta praksa mora opustiti bistvene informacije, ki jih glede na okoliščine povprečni potrošnik potrebuje za sprejetje poslovne odločitve o poslu ob poznavanju vseh pomembnih dejstev. Drugič, navedena poslovna praksa mora povzročiti ali utegne povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme poslovno odločitev, ki je sicer ne bi sprejel.

132 Poleg tega se poslovna praksa v skladu s členom 7(2) te direktive, če je izpolnjen drugi pogoj iz prejšnje točke, prav tako šteje za zavajajočo opustitev, če trgovec prikriva tako bistveno informacijo ali jo predloži nejasno, nerazumljivo, dvoumno ali ob nepravem času.

133 Vendar je na eni strani iz člena 7(5) Direktive 2005/29 v povezavi s Prilogo II k tej direktivi razvidno, da so tako informacije iz člena 36(1) Direktive 2002/83 kot informacije iz člena 12(3) Direktive 2002/92 bistvene informacije v smislu člena 7 Direktive 2005/29.

134 Na drugi strani, glede na ključni pomen sporočanja jasnih, natančnih in razumljivih informacij v zvezi z bistvenimi značilnostmi sredstev pogodbe unit-linked, da bi se potrošniku, ki želi pristopiti k tej pogodbi, omogočilo, da ozaveščeno izbere zavarovalni izdelek, ki najbolje ustreza njegovim potrebam, ki je poudarjen v točkah od 96 do 101 te sodbe, ter ob upoštevanju zahteve,

navedene v uvodni izjavi 10 te direktive, da je treba zagotoviti varstvo potrošnikom v primeru kompleksnih izdelkov z visoko stopnjo tveganja zanje, kot so nekateri izdelki, ki so povezani s finančnimi storitvami, kaže, da opustitev sporočanja teh informacij, njihovo prikrivanje ali dejstvo, da se predložijo nejasno, nerazumljivo, dvoumno ali ob nepravem času, lahko navedenega potrošnika vodijo k temu, da sprejme poslovno odločitev, ki je sicer ne bi sprejel.

135 V teh okoliščinah in ob upoštevanju presoje, ki jo mora v zvezi s tem opraviti predložitveno sodišče, je opustitev sporočanja informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi očitno zajeta s pojmom „zavajajoča opustitev“ v smislu člena 7 Direktive 2005/29.

136 Nazadnje je treba še pojasniti, da se klavzula o izključitvi iz člena 3(4) te direktive ne more uporabljati za pravila o predpogodbenem sporočanju informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 in Priloge III(A) k tej direktivi.

137 Sodišče je namreč že razsodilo, da nasprotje iz člena 3(4) Direktive 2005/29 obstaja le, če določbe, ki se ne nanašajo na to direktivo in urejajo posebne vidike nepoštenih poslovnih praks, trgovcem brez kakršnega koli manevrskega prostora nalagajo obveznosti, ki niso združljive z obveznostmi iz Direktive 2005/29 (sodba z dne 13. septembra 2018, Wind Tre in Vodafone Italia, C-54/17 in C-55/17, EU:C:2018:710, točka 61).

138 Vendar Direktiva 2002/83, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 132 sklepnih predlogov, ne ureja pravnih posledic neizpolnitve ali nepravilne izpolnitve obveznosti predpogodbenega sporočanja informacij iz njenega člena 36(1), zato si določbe te direktive in določbe Direktive 2005/29 ne nasprotujejo, saj so te določbe dopolnilne.

139 Glede na vse zgornje preudarke je treba na četrto, peto in šesto vprašanje v zadevi C-143/20 odgovoriti, da je treba člen 7 Direktive 2005/29 razlagati tako, da opustitev sporočanja informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi potrošniku, ki je pristopil k pogodbi unit-linked, lahko pomeni zavajajočo opustitev.

Stroški

140 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Člen 36(1) Direktive 2002/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. novembra 2002 o življenjskem zavarovanju je treba razlagati tako, da je treba v njem navedene informacije sporočiti potrošniku, ki kot zavarovanec pristopi k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezani na enote investicijskega sklada, sklenjeni med zavarovalnico in zavarovalcem. Zavarovalnica mora te informacije sporočiti zavarovalcu, ki jih mora v skladu s to določbo v povezavi s členom 12(3) Direktive 2002/92/ES 2002/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju posredovati temu potrošniku, preden ta pristopi k tej pogodbi, skupaj z vsemi podrobnostmi, ki bi se izkazale za nujne glede na zahteve in potrebe navedenega potrošnika.**

2. **Člen 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi je treba razlagati tako, da morajo navedbe o naravi sredstev, ki jih je treba potrošniku sporočiti preden ta pristopi k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezani na enote investicijskega sklada, vsebovati navedbe o bistvenih značilnostih teh sredstev. Te navedbe:**

   – **morajo vključevati jasne, natančne in razumljive informacije o gospodarski in pravni naravi navedenih sredstev ter o s tem povezanih strukturnih tveganjih; in**

   – **nujno ne vključujejo izčrpnih informacij o naravi in obsegu vseh tveganj, povezanih z investicijami v ista sredstva, niti istih informacij, kot jih je izdajatelj finančnih instrumentov, ki jih sestavljajo, sporočil zavarovalnici na podlagi člena 19(3) Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov in o spremembah direktiv Sveta 85/611/EGS, 93/6/EGS in Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/22/EGS.**

3. **Člen 36(1) Direktive 2002/83 je treba razlagati tako, da informacij iz točke a.12 Priloge III(A) k tej direktivi ni treba nujno sporočiti potrošniku, ki kot zavarovanec pristopa k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezani na enote investicijskega sklada, v okviru ločenega predpogodbenega postopka in da ne nasprotuje nacionalni določbi, v skladu s katero bi zadostovalo, da bi bile te informacije navedene v tej pogodbi, če se pogodba potrošniku izroči preden k njej pristopi, in sicer pravočasno, da ta potrošnik ob poznavanju vseh pomembnih dejstev ozaveščeno izbere izdelek, ki najbolje ustreza njegovim potrebam.**

4. **Člen 36(1) Direktive 2002/83 je treba razlagati tako, da ne zahteva, da se šteje, da nepravilna izpolnitev obveznosti sporočanja informacij iz točke a.12 Priloge III(A) k tej direktivi povzroči ničnost ali neveljavnost pogodbe o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezane na enote investicijskega sklada, ali njene izjave o pristopu k tej pogodbi in tako potrošniku, ki je pristopil k tej pogodbi, daje pravico do vračila že vplačanih zavarovalnih premij, če postopkovna pravila, ki jih določa nacionalno pravo za uresničevanje pravice do uveljavljanja te obveznosti sporočanja, ne ogrožajo učinkovitosti te pravice s tem, da tega potrošnika odvračajo od uresničevanja te pravice.**

5. Člen 7 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) je treba razlagati tako, da opustitev sporočanja informacij iz člena 36(1) Direktive 2002/83 v povezavi s točko a.12 Priloge III(A) k tej direktivi potrošniku, ki je pristopil k pogodbi o skupinskem življenjskem zavarovanju, vezani na enote investicijskega sklada, lahko pomeni zavajajočo opustitev.

Podpisi